Lietas Nr. C30793111
Lietas arhīva Nr. CA-1991-13/18

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**

2013.gada 21.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Stuberovska

un tiesneši I.Zaļā un N.Riņķis

ar sekretāri M.Riekstu

piedaloties SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmums „REHO"" pārstāvim zvērinātam advokātam Valsts amatpersona un /pers. C/ pārstāvim zvērinātam advokātam Valsts amatpersona,

izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34 civillietu SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmums „REHO"" prasībā pret /pers. C/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 21.decembra spriedumu.

Civillietu tiesu kolēģija konstatēja sekojošo.

Aprakstošā daļa

2011.gada 21.decembrī prasītājs sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Latvijas – Vācijas kopuzņēmums „REHO"" Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā cēla prasību pret atbildētāju /pers. C/ par zaudējumu piedziņu, norādot, ka 1996.gada 1.decembrī starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgts darba līgums, ar kuru atbildētāja uzņēmās pildīt viesnīcas „Konventa sēta" direktores pienākumus. Ar prasītāja 2004.gada 3.novembra dalībnieku ārkārtas kopsapulces lēmumu atbildētāja tika ievēlēta par sabiedrības valdes locekli, līdz ar ko 2004.gada 17.novembrī starp lietas dalībniekiem tika noslēgts darba līgums par valdes priekšsēdētājas pienākumu veikšanu. 2007.gada 18.oktobrī atbildētāja atkārtoti tika ievēlēta sabiedrības valdē - valdes priekšsēdētājas amatā. 2009.gada 12.maijā puses noslēdza vienošanos par tiesisko attiecību izbeigšanu. Pēc tās noslēgšanas un darba tiesisko attiecību izbeigšanas, prasītāja veica sabiedrības grāmatvedības dokumentu pārbaudi. Pārbaudes rezultātā tika konstatēts, ka 2009.gada 28.aprīlī prasītāja valde izdeva rīkojumu Nr.81 un Nr.79, kuros paredzēja pārtraukt darba tiesiskās attiecības attiecīgi ar „Hotel de Rome" un „Konventa sētas" personāla vadītāju /pers. D/ un galveno grāmatvedi /pers. F/; izmaksāt kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu un atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā. Pamatojoties uz minētajiem rīkojumiem, /pers. D/ tika izmaksāts atlaišanas pabalsts LVL 15 411,63, savukārt /pers. F/ 14 975,00 apmērā.

Izmaksājot atlaišanas pabalstus /pers. D/ un /pers. F/, prasītāja valde nav ņēmusi vērā Darba likuma 112.panta prasības. Konkrētajā gadījumā abos darba līgumos ar /pers. D/ un /pers. F/puses bija vienojušās, ka darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā darbiniecēm izmaksājamā atlaišanas pabalsta apmērs būs piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā, nevis Darba likuma 112.panta l.-4.punktā noteiktajā apmērā. Taču, tā kā darba līgumi ar /pers. D/ un /pers. F/ netika izbeigti, pamatojoties uz kādu no Darba likuma 112.pantā minētajiem uzteikuma iemesliem, tad šāda atlaišanas pabalsta izmaksāšanai šīm darbiniecēm nebija pamata.

Papildus minētajam prasības pieteikumā norādīts, ka 2009.gada 13.februārī tika sastādīts akts, kuru apstiprinājusi atbildētāja kā valdes priekšsēdētāja, par prasītāja pamatlīdzekļu likvidēšanu, ar kuru no pamatlīdzekļu uzskaites tika norakstīta automašīna Mazda 6 SDN 2.0 Elegance. Kā pamatojums pamatlīdzekļu likvidēšanai tika norādīts apstāklis, ka no pamatlīdzekļu uzskaites jānoraksta materiālās vērtības, kuras tiek pārdotas. 2009.gada 13.februārī tika izrakstīta pavadzīme par prasītājam piederošā pamatlīdzekļa - automašīnas Mazda 6 SDN 2.0 Elegance pārdošanu atbildētājai par LVL 3500, lai gan minētajā datumā šīs automašīnas atlikusī bilances vērtība saskaņā ar grāmatvedības datiem bija LVL 6665,18. Tādējādi minētā automašīna ir tikusi pārdota par cenu, kas ir gandrīz divreiz zemāka nekā tās atlikusī vērtība. Turklāt atbildētāja par noslēgto darījumu neinformēja ne prasītāja dalībniekus, ne padomi un, līdz ar to, arī padomes apstiprinājums šāda darījuma slēgšanai netika saņemts.

Nepamatoti izmaksājot /pers. D/ un /pers. F/atlaišanas pabalstus sakarā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu, prasītāja valde sabiedrībai ir nodarījusi zaudējumus LVL 30 386,63 apmērā, savukārt, pārdodot automašīnu Mazda 6 SDN 2.0 Elegance par cenu, kas ir gandrīz divas reizes zemāka par šīs automašīnas atlikušo bilances vērtību, nodarīti zaudējumi LVL 3165,18 apmērā.

Minēto darbību laikā prasītāja valdes locekles bija atbildētāja (valdes priekšsēdētāja) un /pers. G/. 2009.gada 7.jūnijā /pers. G/ rakstveidā sniedza informāciju ka, lai arī uz rīkojumiem par darba tiesisko attiecību ar /pers. D/ un /pers. F/ izbeigšanu ir viņas paraksts, viņa šos rīkojumus nav parakstījusi. /pers. G/ arī paskaidroja, ka viņa ir parakstījusi abus dokumentus, taču tajos nav bijusi teksta daļa par atlaišanas pabalsta izmaksu abām minētajām darbiniecēm. Saskaņā ar 2009.gada 3.jūlija Konsultatīvo atzinumu rīkojums Nr.79 un rīkojums Nr.81 ir izdrukāti divos posmos - ir veikta atkārtota drukāšana. Eksperta izdarītie secinājumi apstiprina valdes locekles /pers. G/ izteiktās šaubas par minēto rīkojumu satura īstumu. Ņemot vērā minēto, prasītāja dalībniekiem nav radušās

šaubas, ka /pers. G/, pildot valdes locekles pienākumus, ir rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Pie šādiem apstākļiem prasība tiek vērsta vienīgi pret atbildētāju.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Komerclikumā 169.panta pirmo un otro daļu, 172.panta pirmo un trešo daļu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam zaudējumus LVL 33 551,81 apmērā, kā arī visus ar tiesāšanos saistītos izdevumus.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 21.decembra spriedumu tika nospriests prasību apmierināt daļēji. Piedzīt no /pers. C/ par labu SIA Latvijas – Vācijas kopuzņēmumam „Reho" zaudējumus LVL 3165,18, valsts nodevu LVL 59, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus LVL 3,30, kopā piedzenot LVL 3227,48; pārējā daļā prasību noraidīt.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka saskaņā ar 1996.gada 1.decembra darba līgumu atbildētāja tika pieņemta darbā par viesnīcas „Konventa sēta" direktori, savukārt, saskaņā ar 2004.gada 17.novembra darba līgumu Nr.2004/74, atbildētāja pieņemta darbā par prasītāja valdes priekšsēdētāju. Savukārt no Uzņēmumu reģistra 2011.gada 20.decembra izziņas Nr.7-3-166088 izriet, ka 1991.gada 28.novembrī atbildētāja tika iecelta prasītāja valdē, bet atbrīvota 1999.gada 15.jūlijā; 2004.gada 17.novembrī atbildētāja iecelta par valdes priekšsēdētāju, bet 2009.gada 1.jūnijā atcelta.

Saskaņā ar 1996.gada I.decembra darba līguma, ar tā grozījumiem 2005.gada 1.maijā, kas noslēgts starp prasītāju un /pers. D/, 11.3.punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja darba attiecības tiek pārtrauktas, darba devējs apņemas izmaksāt darba ņēmējam kompensāciju piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā. 2004.gada 17.marta darba līguma, ar 2005.gada 1.decembra pielikumu Nr.2, kas noslēgts starp prasītāju un /pers. F/, 10.3.punktā ir noteikts, ka, pārtraucot darba attiecības, darbinieks saņem atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā.

Tiesa konstatēja, ka ar 2009.gada 27.aprīļa iesniegumu /pers. D/ lūdza atbrīvot viņu no darba pēc pušu vienošanās, atbilstoši Darba likuma 114.pantam, 2009.gada 29.maijā, izmaksājot atlaišanas pabalstu saskaņā ar darba līgumu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā. Tāpat konstatēja, ka ar 2009.gada 27.aprīļa iesniegumu /pers. F/ lūdza atbrīvot viņu no darba pēc pašas vēlēšanās, 2009.gada 29.maijā, izmaksājot atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā saskaņā ar darba līgumu.

2009.gada 28.aprīlī prasītāja valde (atbildētāja kā valdes priekšsēdētāja un valdes locekle /pers. G/) izdeva rīkojumu Nr.79, ar kura 2.punktu atbrīvoja no darba galveno grāmatvedi /pers. F/ 2009.gada 29.maijā pēc darbinieka uzteikuma, atbilstoši Darba likuma 100.panta 1.punktam, kā arī nolēma izmaksāt kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu darba periodā no 2008.gada 17.marta līdz 2009.gada 29.maijam par 19 darba dienām un atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā. Tāpat arī 2009.gada 28.aprīlī prasītāja valde (atbildētāja kā valdes priekšsēdētāja un valdes locekle /pers. G/) izdeva rīkojumu Nr.81, ar kura 2.punktu pārtrauca darba tiesiskās attiecības ar „Hotel de Rome" un „Konventa sētas" personāla vadītāju /pers. D/, kā arī nolēma izmaksāt kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu darba periodā no 2008.gada 1.aprīļa līdz 2009.gada 31.maijam par 14 darba dienām un atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā.

Konstatēja, ka pamatojoties uz minētajiem rīkojumiem, /pers. D/ tika izmaksāts atlaišanas pabalsts LVL 15 411,63, savukārt /pers. F/ 14 975,00 apmērā, par ko lietā strīda nav.

Atsaucās uz prasītāja statūtu 6.2. un 6.4.punktu, norādot, ka darba tiesisko attiecību ar /pers. D/ un /pers. F/izbeigšanas laikā, prasītāja valdes locekles bija atbildētāja (valdes priekšsēdētāja) un /pers. G/. 2009.gada 7.jūnija paziņojumā „Par 2009.gada 28.aprīļa rīkojumiem Nr.79 un Nr.81" /pers. G/ norādījusi, ka viņa nav parakstījusi šāda satura 2009.gada 28.aprīļa rīkojumus Nr.81 un Nr.79, kaut arī uz tiem ir viņas paraksts. Viņa parakstīja abus dokumentus, kuros nebija teksta daļas par atlaišanas pabalsta izmaksu abām personām. Minētie rīkojumi neatbilst Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām un ir prettiesiski. Saskaņā ar Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2009.gada 3.jūlija Konsultatīvajā atzinumā Nr.09-966 secināto rīkojumi Nr.81 un Nr.79 ir izdrukāti divos posmos – ir veikta atkārtota drukāšana, taču noteikt dokumentu teksta daļu izpildīšanas secību nebija iespējams. Tiesa norādīja, ka minētais eksperta atzinums nav atzīstams par ekspertīzes atzinumu Civilprocesa likuma 124.panta izpratnē, taču tas ir ņemams vērā un vērtējams kā jebkurš pierādījums civillietā.

Norādīja, ka lietā ir strīds par to, vai atbildētāja ir rīkojusies tiesiski izdodot 2009.gada 28.aprīļa rīkojumu Nr.81 un Nr.79 daļā par atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā izmaksāšanu /pers. D/ un /pers. F/.

Tiesa atsaucās uz Darba likuma 40. un 112.pantu, norādot, ka darba līgumos ar /pers. D/ un /pers. F/ ietverts nosacījums par to, ka darbinieki saņem no darba devēja atlaišanas pabalstu piecu mēnešu vidējās izpeļņas apmērā neatkarīgi no iemesla, kura dēļ darba tiesiskās attiecības ar viņiem tiek pārtrauktas. Minētie darba līgumi vai atsevišķi tajos ietvertie nosacījumi nav apstrīdēti. Tādējādi tiesas ieskatā prasītājs un minētās darbinieces, slēdzot līgumus, noteikušas tajos arī tādu nosacījumu, kas nav darba līgumā obligāti iekļaujamās ziņas, ko likums darīt neaizliedz. Tas, vai šāda satura nosacījuma iekļaušana darba līgumā atbilst sabiedrības interesēm, ir cits jautājums, ko, ņemot vērā prasības pamatu, proti, prasības pieteikumā norādītos apstākļus (juridiski fakti), nav pamata vērtēt šīs lietas ietvaros.

Tiesa atzina par nepamatotu prasītāja pārstāves viedokli par to, ka Darba likuma 112.pantā ir izsmeļoši noteikti gadījumi, kādos izmaksājami atlaišanas pabalsti un, ka darba devējs ar darbinieku darba līgumā var vienoties vienīgi par šāda pabalsta apmēru. Minētā tiesību norma paredz pienākumu darba devējam izmaksāt atlaišanas pabalstu tajā noteiktajos gadījumus, taču nedz šī tiesību norma, nedz cita neaizliedz darba devējam un darbiniekam vienoties līgumā arī par citiem gadījumiem, kad darbiniekam izmaksājams atlaišanas pabalsts, un tā tas ir bijis arī konkrētajā gadījumā.

Minēto apsvērumu dēļ, tiesa atzina, ka prasītāja prasība daļā par /pers. D/ un /pers. F/ izmaksāto atlaišanas pabalstu LVL 30 386,63 apmērā, kā zaudējumu, piedziņu nav pamatota un, līdz ar to, ir noraidāma.

Norādīja, ka papildus minētajam prasība celta arī par zaudējumu piedziņu LVL 3165,18 apmērā, kas saistīti ar prasītāja valdes priekšsēdētājas atbildētājas personā noslēgto darījumu par automašīnas pārdošanu. Saskaņā ar prasītāja 2009.gada 13.februāra aktu Nr.306253 par pamatlīdzekļu likvidēšanu ticis likvidēts pamatlīdzeklis - automašīna Mazda 6 SDN 2.0 Elegance, jo no pamatlīdzekļu uzskaites jānoraksta materiālās vērtības, kuras tiek pārdotas. Minētajā aktā ir norādīts, ka automašīnas uzskaites vērtība ir LVL 12 118,64, savukārt atlikusī vērtība, kas tiek norādīta bez pievienotās vērtības nodokļa, ir LVL 6665,18. Aktu apstiprinājusi prasītāja valdes priekšsēdētāja /pers. C/.

No 2009.gada 13.februāra pavadzīmes Nr.ACT 306253 tiesa konstatēja, ka automašīna Mazda 6 SDN 2.0 Elegance pārdota atbildētājai par LVL 3500, bet kopā ar pievienotās vērtības nodokli – par LVL 4235. Tādējādi tiesa atzina par pamatotu prasītāja viedokli par to, ka sabiedrībai piederošā automašīna tika pārdota par cenu, kas ir gandrīz divreiz zemāka, nekā tās atlikusī vērtība

pārdošanas brīdī.

Tiesa norādīja, ka saskaņā ar prasības pieteikumā minēto atbildētāja par noslēgto darījumu neinformēja nedz prasītāja dalībniekus, nedz padomi. Līdz ar to iepriekš minētā darījuma slēgšanai netika saņemts padomes apstiprinājums, neievērojot tādējādi gan Komerclikuma 221.panta piekto daļu un 292.panta pirmās daļas 5.punktu, gan SIA Latvijas – Vācijas kopuzņēmuma ''Reho'' statūtu V nodaļas 5.4.5.punktu. Tā kā automašīna tika pārdota par cenu, kas ir gandrīz divreiz zemāka, nekā tās atlikusī vērtība pārdošanas brīdī, tiesa secināja, ka atbildētāja nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Tādējādi atbildētāja nav ievērojusi Komerclikuma 169.panta pirmajā daļā noteikto.

Saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto prasītāja valdes locekle /pers. G/ nav saistīta ar automašīnas pārdošanas darījumu, uz ko norāda arī tas, ka 2009.gada 13.februāra Aktu Nr.306253 par pamatlīdzekļu likvidēšanu apstiprinājusi tikai valdes priekšsēdētāja /pers. C/. Tiesa atzina par nepamatotu atbildētājas pārstāvja viedokli par to, ka prasībā nav minēts prasības celšanas pamats, jo prasītājs nav atsaucies ne uz vienu Civillikuma normu. Atsaucās uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2006.gada 15.novembra spriedumā civillietā Nr.SKC-635 pausto atziņu par to, ka prasības pamatu veido apstākļi (juridiski fakti), kas jānorāda prasībaspieteikumā, bet ne tiesību norma pati par sevi. Tāpat arī par nepamatotu tiesa atzina atbildētājas pārstāvja norādīto par to, ka 2009.gada 12.maija vienošanās par tiesisko attiecību izbeigšanu 8.punkts nepieļauj prasītājam izvirzīt prasījumus pret atbildētāju saistībā ar viņas, kā valdes locekles, darbību un tās rezultātā nodarītajiem zaudējumiem. Minētās vienošanās 8.punktā ir noteikts, ka prasītājam nav un turpmāk nebūs nekādu mantiska, juridiska vai cita rakstura pretenziju vai prasījumu pret atbildētāju, kas izrietētu no vai būtu saistīti ar tiesisko attiecību izbeigšanu starp prasītāju un atbildētāju. Tiesas ieskatā minētais vienošanās punkts ir saistīts ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu starp pusēm un nevar būt par pamatu atbildētājas, kā valdes priekšsēdētājas, atbrīvošanai no atbildības saistībā ar viņas darbības rezultātā sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem. Turklāt jāņem vērā Komerclikuma 169.panta trešajā daļā noteiktais par to, ka valdes loceklis neatbild par zaudējumiem, ja pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, kā arī minētā likuma 173.panta pirmajā daļā noteiktais par to, ka dalībnieku sapulce var atbrīvot valdes locekļus no atbildības vai pieņemt lēmumu par izlīguma slēgšanu tikai par viņu faktiski veiktu konkrētu dalībnieku sapulcē atklātu rīcību, kuras rezultātā sabiedrībai nodarīts zaudējums. Norādīja, ka iepriekš spriedumā tiesa jau ir atzinusi, ka atbildētāja, slēdzot darījumu par automašīnas pārdošanu, nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks, savukārt Komerclikuma 173.panta pirmajā daļā noteiktie apstākļi konkrētajā gadījumā nav konstatēti.

Komerclikuma 169.panta otrā daļa paredz, ka valdes un padomes locekļi atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai, savukārt minētā likuma 173.panta trešajā daļā ir noteikts, ka dalībnieku sapulces lēmums par gada pārskata apstiprināšanu pats par sevi neatbrīvo valdes un padomes locekļus no atbildības par viņu rīcību attiecīgajā pārskata periodā.

Tiesa atsaucās uz Komerclikuma 169.panta otro daļu, atzīstot, ka prasītāja prasība daļā par zaudējumu piedziņu LVL 3165,18 apmērā, ko veido starpība starp summu, par kādu automašīna pārdota, un summu, kāda bija automašīnas atlikusī vērtība tās pārdošanas brīdī, ir pamatota un apmierināma, piedzenot no atbildētājas par labu prasītājam zaudējumus LVL 3165,18.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, no atbildētājas par labu prasītājam tiesa piedzina valsts nodevu LVL 59 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus LVL 3,30 apmērā.

Par minēto Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 21.decembra spriedumu 2013.gada 25.janvārī apelācijas sūdzību iesniedza atbildētājas pārstāvis zvērināts advokāts Valsts amatpersona, pārsūdzot to daļā, ar kuru no atbildētājas prasītāja labā piedzīti zaudējumi LVL 3165,18 apmērā un norādot sekojošo. Tiesa, taisot spriedumu lietā, nav ņēmusi vērā, ka prasītājs nav pierādījis zaudējumu esamības faktu un apmēru. Tāpat tiesa veikusi nepareizu materiālo tiesību normu interpretāciju un piemērošanu, kā arī nepareizi vērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus. Augstāk minētās darbības to novedušas pie nepareiza sprieduma taisīšanas minētajā daļā.

Tiesa, taisot spriedumu lietā, nav kritiski vērtējusi atbildētāja iesniegtos pierādījumus par automašīnas Mazda 6 SDN 2.0 Elegance vērtību un iespējamo zaudējumu apmēru. Atbildētāja nenoliedz, ka automašīna pārdota par cenu, kura ir gandrīz uz pusi zemāka nekā tās grāmatvedības atlikusī vērtība. Nav arī nekādas nozīmes tam apstāklim, ka pati atbildētāja ir parakstījusi 2009.gada 13.februāra aktu Nr.306253 par pamatlīdzekļu likvidēšanu, kurā noteikts, ka automašīnas atlikusī vērtība ir LVL 6665,18. Šis akts nekādā veidā nevar liecināt nedz par automašīnas tā brīža reālo stāvokli, nedz par tās reālo tā brīža tirgus vērtību.

Saskaņā ar Grāmatvedības padomes lēmumu Nr.7 „Par Latvijas grāmatvedības standarta Nr.7 „Pamatlīdzekļi" pieņemšanu" 6.1. un 6.6.punktu konstatēja, ka automašīna Mazda 6 SDN 2.0 Elegance ir prasītāja pamatlīdzeklis. Pamatlīdzekļiem tiek sistemātiski aprēķināts nolietojums. Veicot šo normu gramatisko interpretāciju, vēlējās uzsvērt vārda „sistemātiski" nozīmi, tātad automašīnas nolietojums tiek aprēķināts un automašīnas vērtība tiek dzēsta pēc noteiktas sistēmas, šīs darbības pastāvīgi atkārtojot. Saskaņā ar vispārīgiem grāmatvedības principiem, pamatlīdzekļa nolietojums tiek aprēķināts, iegādes vērtību sadalot uz visu pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiku un attiecīgi sistemātiski dzēšot. Bez tam, vēlējās norādīt, ka saskaņā ar jau minēto Grāmatvedības padomes lēmuma Nr.7 6.4. punktu, likvidācijas vērtība ir aplēstā vērtība, kuru uzņēmums varētu iegūt, pārdodot pamatlīdzekli tā lietderīgās lietošanas laika beigās, un no kuras atskaitītas gaidāmās atsavināšanas izmaksas. Nedz šajā Grāmatvedības padomes lēmumā, nedz arī citos uzņēmējsabiedrību grāmatvedības vešanu regulējošajos normatīvajos aktos nav norādīta pamatlīdzekļa grāmatvedības atlikušās vērtības saistība ar tās reālo vai tirgus vērtību. Tiesai šis jautājums bija jāvērtē kritiski, jo pastāv daudzas situācijas, kad uzņēmējsabiedrību bilancēs ietvertajiem pamatlīdzekļiem nav atbilstošas vērtības dzīvē. Pie tam jāvērtē, ka šī darījuma priekšmets ir automašīna, kura ir pakļauta paaugstinātiem riskiem un tās reālā vērtība var krasi mainīties, tomēr bilancē vai aktā par pamatlīdzekļu likvidēšanu saglabāsies tikai un vienīgi sistemātiski aprēķinātā grāmatvedības vērtība.

Tiesa savā spriedumā, atbildētāja pienākumu maksāt prasītājam zaudējumus, pamato tikai ar Civillikuma 1779.pantu, kurš vispārīgā veidā nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Vadoties no lietas faktiskajiem apstākļiem un prasības pieteikumā norādītajām ziņām, tiesai nebija pamata piemērot šo tiesību normu.

Atbildētāja nepiekrīt, ka rīkojusies prettiesiski, jo slēdzot darījumu, par to informējusi nepieciešamās personas un saņēmusi padomes piekrišanu, tomēr, šī informēšana notikusi mutiski, attiecīgi pierādīt to tai nav iespējams.

Atsaucās uz Civillikuma 1402. un 1415.pantu, norādot, ka pastāvot šādiem apstākļiem, kurus arī tiesa atzinusi par pamatotiem, prasītājam bija jālūdz atzīt darījumu par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža. Prasītājam, lūdzot darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, bija jānotiek tiesību restitūcijai saskaņā ar Civillikuma 2045.pantu, kurš nosaka, ja līgumu atceļ, pircējam jāatdod nevien pati lieta, bet arī tās augļi, ko viņš ievācis no pirkuma izpildīšanas laika, bet pārdevējam savukārt jāatmaksā pirkuma maksa ar procentiem un jāatlīdzina nepieciešamie un derīgie izdevumi, ciktāl tie ir attaisnojami. Šādu prasījumu prasītājs prasības pieteikumā

nav ietvēris. Ņemot vērā, ka prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja tikai iespējamos zaudējumus, nelūdzot atcelt pašu darījumu, secināms, ka pats prasītājs darījumu pēc būtības atzīst, tikai norāda, ka tas tam ir neizdevīgs. Pastāvot apstākļiem, kad pats prasītājs atzīst darījumu, nav iespējams prasīt zaudējumu atlīdzību Civillikuma 1779.panta kārtībā. Ja prasītājs uzskata, ka darījums pēc būtības ir spēkā un nav nepieciešams to atcelt no noslēgšanas brīža, bet tomēr tas ir radījis pārmērīgus zaudējumus, piemērojams Civillikuma 2042.pants, kurš satur vispārīgus noteikumus par līguma atcelšanu pārmērīga zaudējuma dēļ.

Papildus norāda, ka automašīna pārdota 2009.gada 13.februārī, bet prasība celta 2011.gada 21.decembrī, kas ir pretēji Civillikuma 2046.pantam.

Papildus norāda, ka atbildētājai beidzot pildīt valdes priekšsēdētājas pienākumus sabiedrībā, starp pusēm tika panākta un rakstiskā formā noslēgta vienošanās par savstarpējo tiesisko attiecību izbeigšanu. Kā viens no nosacījumiem šāda tiesiskā akta slēgšanai, ietverts prasītāja pretenziju neesamības apliecinājums pret atbildētāju. Šādas normas vērstas pret atbildētājas likumīgo interešu un tiesību aizsardzību, ar mērķi, ja prasītājam ir kādas pretenzijas pret atbildētāju, tās konstatēt un risināt nekavējoties. Slēdzot šādu vienošanos un tajā izsakot šādus apgalvojumus, prasītājam bija pienākums pārliecināties un pārbaudīt savu nodomu patiesumu. Vienpusēja atkāpšanās no līgumu pildīšanas nav pieļaujama.

Kā ievērības cienīgs norādīts apstāklis, ka prasītāja dalībnieku sapulce tikai 2011.gada 8.decembrī devusi pilnvarojumu prasības celšanai pret sabiedrības valdes locekli, kas ir gandrīz pēc trīs gadiem. Nav saprotams, kādu iemeslu dēļ, prasītājs savas materiālās pretenzijas pret valdi formulējis tik ilgi. Uzskata, ka augstāk minētie apstākļi, kā arī apstākļi, ka tas neprasa darījuma atcelšanu, liecina par to, ka prasītājs, kā pirms vienošanās slēgšanas, tā arī pēc tās, bija labi informēts par notikušo darījumu, un prasība celta tikai un vienīgi uz privātu nevis reāli tiesisku pretenziju bāzes.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Grāmatvedības padomes lēmumu Nr.7 „Par Latvijas grāmatvedības standarta Nr.7 „Pamatlīdzekļi" pieņemšanu" 6.1., 6.4., 6.6. punktu, Civillikuma 402., 1415., 1779., 1786., 2042., 4045., 2046.pantu, lūdz tiesu noraidīt prasību daļā par zaudējumu LVL 3165,18 apmērā piedziņu no atbildētājas prasītāja labā.

Atbildētājas pārstāvis zvērināts advokāts Valsts amatpersona tiesas sēdē apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem argumentiem. Prasību pārsūdzētajā daļā lūdza noraidīt.

Prasītāja pārstāvis zvērināts advokāts Valsts amatpersona tiesas sēdē apelācijas sūdzību neatzina, uzturēja prasību un iesniegtos rakstveida paskaidrojumus uz tajos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmajā daļā noteikto apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību tikai prasības daļā par zaudējumu LVL 3165,18, valsts nodevas LVL 59,00, ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu LVL 3,30, kopā LVL 3227,48 piedziņu no atbildētājas. Pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru noraidīta prasība tās pārējā daļā, proti par /pers. D/ un /pers. F/ izmaksāto atlaišanas pabalstu LVL 30386,63 apmērā kā zaudējumu piedziņu no atbildētājas /pers. C/ par labu prasītājam SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmums „REHO"" (turpmāk arī – sabiedrība), nav pārsūdzēts un ir stājies likumīgā spēkā.

Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies pušu paskaidrojumus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība par zaudējumu LVL 3165,18 apmērā piedziņu no atbildētājas ir pamatota un apmierināma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā paustajai motivācijai.

Civillietu tiesu kolēģija par nepamatotiem atzīst atbildētājas apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus, ka pirmās instances tiesa, taisot spriedumu lietā, nav kritiski vērtējusi atbildētāja iesniegtos pierādījumus par automašīnas Mazda 6 SDN 2.0 Elegance vērtību un iespējamo zaudējumu apmēru, norādot, ka sabiedrības bilancē ietvertajiem pamatlīdzekļiem nav atbilstošas vērtības dzīvē. Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma, tiesa, salīdzinot SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmuma „REHO"" 2009.gada 13.februāra Aktā Nr.306253 par pamatlīdzekļu likvidēšanu norādīto automašīnas uzskaites vērtību LVL 12118,64 un tās atlikušo vērtību (bez pievienotās vērtības nodokļa) LVL 6665,18 ar 2009.gada 13.februāra pavadzīmē Nr.ACT 306253 norādīto vērtību LVL 3500,00, kopā ar pievienotās vērtības nodokli LVL 4235,00, par kuru automašīna pārdota /pers. C/, pamatoti secinājusi, ka sabiedrībai piederošā automašīna tika pārdota par cenu, kas ir gandrīz divreiz zemāka, nekā tās atlikusī vērtība pārdošanas brīdī.

Saskaņā ar Civilprocesa 93.panta pirmajā daļā noteikto katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus; prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība; atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Lai gan no atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītā izriet, ka atbildētāja uzskata, ka automašīna pārdota par tās vērtībai atbilstošu cenu, kā arī automašīna ir pakļauta paaugstinātiem riskiem un tās reālā vērtība var krasi mainīties, tomēr ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instances tiesā atbildētāja nav iesniegusi jebkādus pierādījumus par automašīnas vērtību, kas apstiprinātu viņas iebildumu pamatotību.

Civillietu tiesu kolēģija kritiski vērtē arī atbildētājas apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus, ka viņas rīcība, pārdodot automašīnu par zemāku cenu, nav bijusi prettiesiska.

Kā to pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa savā spriedumā, atbildētāja par noslēgto darījumu nav informējusi nedz prasītāja dalībniekus, nedz padomi. Līdz ar to iepriekš minētā darījuma slēgšanai netika saņemts padomes apstiprinājums, neievērojot tādējādi gan Komerclikuma 221.panta piekto daļu un 292.panta pirmās daļas 5.punktu, gan SIA Latvijas – Vācijas kopuzņēmuma ''Reho'' satūtu V nodaļas 5.4.5.punktu. Ņemot vērā to, ka automašīna tika pārdota par cenu, kas ir gandrīz divreiz zemāka, nekā tās atlikusī vērtība pārdošanas brīdī, pirmās instances tiesa tāpat pamatoti secinājusi, ka atbildētāja nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks un tādējādi nav ievērojusi Komerclikuma 169.panta pirmajā daļā noteikto. Lai arī atbildētāja savā apelācijas sūdzībā norāda, ka padomes piekrišanu automašīnas pārdošanas darījumam saņēmusi, informējot nepieciešamās personas mutiski, tomēr minēto apgalvojumu neapstiprina lietā esošie pierādījumi.

Saskaņā ar Komerclikuma 292.panta pirmās daļas 5.punktu viens no padomes uzdevumiem ir apstiprināt darījuma slēgšanu vai dot piekrišanu darījuma slēgšanai starp sabiedrību un valdes vai padomes locekli vai saistīto personu, vai revidentu.

No SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmuma „Reho"" statūtu V nodaļas 5.6., 5.7.punktā noteiktā izriet, ka sabiedrības padome ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās vairāk par pusi no padomes locekļiem, un padome pieņem lēmumus ar vienkāršu klātesošo padomes locekļu balsu vairākumu. Vadoties no minētajos statūtu punktos noteiktā, kā arī Komerclikuma 299.panta, kurā noteikta padomes lēmumu pieņemšanas kārtība, secināms, ka automašīnas pārdošanas darījumu bija nepieciešams apstiprināt ar padomes sēdē noteiktā kārtībā pieņemtu lēmumu, par kura esamību lietā nav iesniegti pierādījumi.

Civillietu tiesu kolēģija nevar piekrist apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem par neiespējamību prasīt zaudējumu atlīdzību Civillikuma 1779.panta kārtībā situācijā, kad prasītājs nav lūdzis atcelt automašīnas pirkuma darījumu.

Kā to jau pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, atsaucoties uz Augstākās tiesas senāta Civillietu departamenta 2006.gada 15.novembra spriedumu civillietā Nr.SKC-635, tiesa patstāvīgi piemēro materiālo tiesību normas atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem.

Saskaņā ar Komerclikuma 171.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto valdes loceklis bez padomes piekrišanas, bet, ja tāda nav izveidota, — bez dalībnieku sapulces piekrišanas nedrīkst savā vai trešās personas vārdā vai labā slēgt darījumus sabiedrības komercdarbības jomā. Saskaņā ar šī panta otrajā daļā noteikto, ja sabiedrības valdes loceklis pārkāpj šā panta pirmās daļas noteikumus, sabiedrībai ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību vai attiecīgo darījumu atzīšanu par tādiem, kas noslēgti sabiedrības vārdā, un gūtā ienākuma vai prasījuma tiesību uz to nodošanu sabiedrībai. Līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija secina, ka zaudējumu piedziņu konkrētajā gadījumā vispirms pamato speciālā tiesību norma, proti, Komerclikuma 171.panta pirmās daļas 2.punkts, otrā daļa, turklāt kā vispārējā tiesību norma piemērojams arī Civillikuma 1779.pants.

Komerclikuma 169.panta otrā daļa noteic, ka valdes locekļi atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai, savukārt minētā panta trešā daļa izslēdz valdes locekļa atbildību tikai gadījumā, ja valdes loceklis pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka atbildētāja, slēdzot darījumu par automašīnas pārdošanu, nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks, turklāt nav konstatējami Komerclikuma 173.panta pirmajā daļā noteiktie apstākļi. Līdz ar to prasītājs, konstatējot sabiedrībai nodarītus zaudējumus, ir tiesīgs savus prasījumus par zaudējumu piedziņu vērst pret atbildētāju.

Civillietu tiesu kolēģija kā nepamatotus vērtē arī apelācijas sūdzības argumentus, ka parakstot 2009.gada 12.maija Vienošanos par tiesisko attiecību izbeigšanu, saskaņā ar šīs vienošanās 8.punktu prasītājs apliecina, ka pēc dokumentācijas nodošanas jaunajai valdei saskaņā ar likumdošanas prasībām prasītājam nav un turpmāk nebūs nekādu mantiska, juridiska vai cita rakstura pretenziju vai prasījumu pret /pers. C/, kas izrietētu no vai būtu saistīti ar tiesisko attiecību izbeigšanu starp prasītāju un atbildētāju.

Kā redzams no 2009.gada 12.maija Vienošanās par tiesisko attiecību izbeigšanu, šī vienošanās sastādīta, pamatojoties uz Darba likuma 114.pantu un Komerclikuma 224.panta astoto daļu.

Civillietu tiesu kolēģija attiecībā uz minēto piekrīt pirmās instances tiesas norādītajam, ka vienošanās 8.punkts ir saistīts ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu starp pusēm un nevar būt par pamatu atbildētājas, kā valdes priekšsēdētājas, atbrīvošanai no atbildības saistībā ar viņas darbības rezultātā sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem. Kā jau iepriekš norādīts, sabiedrības valdes locekļa atbildību par tā darbības rezultātā sabiedrībai nodarītiem zaudējumiem nosaka Komerclikums, kura normas neparedz pusēm iespēju vienoties šajā jautājumā.

Turklāt nodošanas-pieņemšanas akts par sabiedrības dokumentu un lietu nodošanu ir parakstīts tikai 2009.gada 29.maijā, tas ir, vairāk kā divas nedēļas pēc vienošanās parakstīšanas, līdz ar to ir skaidrs, ka sabiedrības dalībnieki un jaunā sabiedrības valde uz vienošanās noslēgšanas dienu objektīvi nebija iepazinušies ar sabiedrības dokumentu un lietu stāvokli, lai prasītāja pretenzijas pret atbildētāju konstatētu un risinātu nekavējoties.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi izvērtējusi lietas apstākļus un taisījusi pamatotu un likumīgu spriedumu, bet prasītāja apelācijas sūdzībā minētie argumenti nevar būt par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai.

Apmierinot prasību par zaudējumu LVL 3165,18 apmērā piedziņu no atbildētājas prasītāja labā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta c) apakšpunktu un Pārejas noteikumu 58.punkta 2.apakšpunktu no atbildētājas par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva LVL 204,13 apmērā.

Kā redzams no lietas materiāliem, saistībā ar lietas izskatīšanu ir radušies sekojoši ar lietas izskatīšanu saistīti izdevumi: sakarā ar nosūtīto triju tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu (l.l.109) saistītie izdevumi LVL 1,09 par katru, kopā LVL 3,27 apmērā un ar nosūtīto pavadrakstu piegādāšanu un izsniegšanu (l.l.2) saistītie izdevumi LVL 4,41 apmērā. Ņemot vērā to, ka prasītājs atbilstoši Civilprocesa likuma 40.panta pirmajai daļai ir iemaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus LVL 3,30 apmērā (l.l.11), no atbildētājas valsts labā piedzenama atlikusī summa LVL 4,38 apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 434.panta ceturtajai daļai, $204^{1}$.pantam nosakāms 10 dienu termiņš no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmums „REHO"", reģistrācijas numurs 40003044990, prasību pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par zaudējumu piedziņu – apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, SIA „Latvijas – Vācijas kopuzņēmums „REHO"", reģistrācijas numurs 40003044990, labā zaudējumus LVL 3165,18 (trīs tūkstoši viens simts sešdesmit pieci lati 18 santīmi) un tiesas izdevumus – valsts nodevu 204,13 (divi simti četri lati 13 santīmi), un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus LVL 3,30 (trīs lati 30 santīmi), pavisam kopā 3372,61 (trīs tūkstoši trīs simti septiņdesmit divi lati 61 santīms).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus LVL 4,38 (četri lati 38 santīmi) apmērā.

Noteikt /pers. C/ (desmit) dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2013.gada 6.novembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja /paraksts/ I.Stuberovska

Tiesneši /paraksts/ N.Riņķis /paraksts/
/paraksts/ I.Zaļā